

NACRX001NQW7
prvotní identifikátor

Dne: Naše značka: Vyřizuje/tel.: Kokošková / 974 847 287
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Berlín a Hamburk, Německo

ÚČEL CESTY: Studijní pobyt v rámci IP - Nacistická okupační správa v PČM a její představitelé

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Zdeňka Kokošková, vedoucí 3. oddělení Národního archivu
Mgr. Monika Václavíková, pracovnice 3. oddělení Národního archivu

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Zdeňka Kokošková a Mgr. Monika Václavíková

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: 1. Bundesarchiv (Spolkový archiv), Finckelsteinallee 63, 12205

Berlin (Lichterfelde)

2. Bundesarchiv (Spolkový archiv), Am Borsigturm 130,
13507 Berlin- Tegel;

3. Staatsarchiv Hamburg (Státní archiv Hamburk),
Kattunbleiche

19, 22041 Hamburg

TRVÁNÍ CESTY: 10. 7. – 16. 7. 2021

DATUM VYHOTOVENÍ: 22. 7. 2021

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Služební cestu jsme zahájily v neděli 10. července 2022 v 8:25 hod. v Praze na hlavním nádraží, odkud jsme vyrazily do Berlína vlakem EC 176 Berliner. Hranice jsme překročily asi v 10.20 hod. Do Berlína na nádraží Südkreuz jsme dojely ve 12.35 hodin; cesta proběhla bez problémů. Ty nastaly až v Berlíně, kde t.č. fungovala náhradní autobusová doprava za linku S1, která směřuje mj. do Lichterfelde, kde jsme byly ubytovány.

Od pondělí do středy jsme pracovaly v oddělení BE Spolkového archivu v Berlíně-Lichterfelde, ve čtvrtek jsme studovaly připravený materiál v oddělení PA, které je nově přestěhované do Berlína-Tegelu.

V pátek ráno jsme v 8:38 hod. vyjely z Berlína hl. nádraží do Hamburku, kam jsme dorazily v 10:21 hod. V Hamburku jsme navštívily Státní archiv Hamburk, který sídlí ve Wandsbecku, na adrese Kattunbleiche 19.

V Berlíně jsme se ubytovaly v hotelu Morgenland v těsné blízkosti archivu v Lichterfelde, v Hamburku jsme strávily jednu noc v Hostelu Hammerbrook (Gotenstrasse 4).

Zpět do České republiky jsme se vracely v sobotu 16. července 2022. Z Hamburku hl. nádraží jsme vyjely vlakem ICE 836 Pfälzerwald v 14.51 hod., z něhož jsme v Berlíně přestoupily do vlaku EC 176 Berliner, který vyjížděl z berlínského hl. nádraží v 17:05. Do Prahy na hl. nádraží jsme dorazily bez problémů ve 21.35 hod. Hranice jsme překročily krátce před 20. hodinou.

ČÁST ODBORNÁ:

Návštěva Spolkového archivu v Lichterfelde, kde jsou od loňského roku otevřeny nové studovny písemného materiálu i mikrofilmů, probíhala obdobně jako v minulosti. Studovaly jsme předem objednané spisy k jednotlivým úředníkům, jejichž signatury jsme si v předešlých letech vypsaly z obou dřívějších archivních databází (Invenio a databáze MfS). V současné době je k dispozici již jen databáze Invenio, kterou jsme znovu využívaly ke zjištění změněných signatur již prostudovaných materiálů, ale také k dohledávání nových osob, jichž jsme v posledním roce zapsaly do naší projektové databáze asi 30 a v NA a ABS jsme je úspěšně ztotožnily. Bez tohoto ztotožnění bychom Invenio nemohly použít. Ve

zbylém čase jsme všechny nové osoby prověřily ve zdigitalizovaných kartotékách NSDAP (tzv. Zentralkartei der NSDAP a Gaukartei der NSDAP).

Ve čtvrtek jsme navštívily oddělení PA (Personenbezogene Auskünfte zum Ersten und Zweiten Weltkrieg) Bundesarchivu v Berlíně-Tegelu (blíže k archiváliím tohoto oddělení viz naše zpráva ze 4. 10. 2021 čj. NA 3396/12-2021). Měly jsme připravené materiály k 20 předem zasláným osobám. Po jejich prostudování nás Dr. Gunnar Wendt, kterého jsme poznaly při výměnném pobytu v loňském roce a také z jeho letošního pobytu v Praze, provedl po nových prostorách tohoto oddělení, sídlícího do nedávna v nevyhovujících budovách v Berlíně-Reinickendorfu. Veškerý materiál, který čítá 75 bkm, je stále ještě stěhován do jedné obrovské haly sloužící jako depozitář.

V pátek dopoledne jsme se přemístily z Berlína do Hamburku, kde jsme navštívily Státní archiv Hamburk. Zaujaly nás tamní vyhledávací systémy (internet, on-line archivní pomůcky, digitalizáty, knihovna), V rámci archivních pomůcek jsou archiválie tříděny nejprve do fondových skupin (resp. vrchních skupin fondů). Následuje přehledná tektonika každého archivního souboru končící u objednatelné jednotlivosti (Bestelleinheit).

Prohlédly jsme si také několik tištěných archivních pomůcek, které jsou ve studovně volně k dispozici. Objevily jsme zejména osobní spis jednoho z námi podchycených úředníků - Richarda von Thilenia, který působil jako osobní tajemník říšského protektora Konstantina von Neuratha a pocházel z Hamburku. Tento spis pod sign. 241-2-A 3361 pochází z fondu Justizverwaltung-Personalakten (1860-2001), který je zařazen hierarchicky následovně: 2-Rechtspflege, 24-Justizverwaltung und Strafvollzug 1615-2014, 241-Justizverwaltung 1816-2009. Fond týkající se denacifikace mj. německých úředníků po skončení 2. sv. války s názvem Staatskommissar für die Entnazifizierung und Kategorisierung (1945-1957), který je k nalezení pod označením 221-11 (2-Rechtspflege, 22-Besondere Gerichte bzw. Spruchinstanzen für einzelne Sachgebiete 1835-1999, 221-Verfassung, Verwaltung und öffentlicher Dienst 1884-1996) naneštěstí spis uvedeného R. von Thilenia neobsahoval.

Závěr

Ve Spolkovém archivu v Berlíně-Lichterfelde jsme letos opět pokračovaly ve výzkumu k vyšším úředníkům ústředních okupačních úřadů v protektorátu, přičemž jsme zejména dohledávaly personální spisy k nově identifikovaným osobám. Prověření 20 osob v materiálech oddělení PA v Berlíně-Tegelu bylo také poměrně úspěšné. Všechny získané

kopie písemností jsme umístily do našeho úložiště ve FZ, odkud jsou využívány při zpracovávání jednotlivých osob pro interní databázi.

Návštěva hamburského státního archivu byla pro nás také přínosná; vedle kopií dokumentů z nalezeného personálního spisu jsme získaly zajímavé zkušenosti s tamním způsobem třídění archiválií. Škoda, že konzultační služba ve studovně byla aktuálně mimo provoz, k dispozici jsme tak měly jen běžnou obsluhu badatelny.